

EL LLENGUATGE**Els llenguatges secrets**

Com que es parteix de la idea —que es revela, sovint errònia— que les llengües minoritàries només són enteses per llurs parlants, hi ha qui prefereix de fer-les servir com a llenguatge secret. Conten que durant la darrera guerra mundial, els americans, tips que els serveis de l'adversari desxifressin llurs missatges telegràfics xifrats, van tenir la idea de recórrer al parlar d'una tribu indígena d'Arizona, que devia ésser certament més difícil d'interpretar que el codi secret més enrevessat. Més vulgarment, alguns parlants de llengües minoritàries no s'estan, en certes circumstàncies, de fer comentaris poc cortesos o francament ofensius sobre qui tenen al costat o molt a prop, amb la falsa convicció que ho poden fer impunement perquè no els entendran. Les sorpreses que això ha originat formen un anecdotari inacabable. En un hotel de la Cerdanya, compartint, fa uns quants anys, la taula amb un grup d'occitans, i havent dut la conversa al tema de la llengua, ens van dir, amb una deplorable desimboltura, que «llur patuès» només servia per a riure's dels parisencs a les barbes sense que se n'adonessin. Desistint d'altres consideracions, que hi haurien resultat ben oportunes, els vam observar que aquest joc era ben perillós, i que qui el practicava de costum s'exposava a haver-se de tornar vermell. No va caldre dir res més. Tots els presents hi van convenir i cada un d'ells va explicar la seva anècdota personal: qui s'havia quedat sense esma perquè hom havia entès els comentaris fets en el seu occità en un racó perdut de Normandia, qui a la Sibèria, qui al Congo... Ja se sap: a tot arreu es pot trobar un fill de pares occitans.

Molt menys exposat i, a més, exempt de descortesia, és utilitzar una llengua minoritària com a barrera idiomàtica —quan les circumstàncies hi autoritzen, és clar. Anant pel món, sempre es troba qui, amb una insistència granítica difícil de descorajar, i fent ús d'una de les llengües dites universals, ens ofereix productes i serveis que no necessitem ni desitgem. Si, prescindint del llenguatge gestual, usant la nostra modesta llengua minoritària, declinem el seu oferiment amb afabilitat i amb raons ben prolixes que el nostre ofertor no entén, desconcertat i incòmode, abandona tot seguit la partida, a la recerca d'un altre client més universal.

Albert Jané